

Datum
2014-10-21

Dnr
803-14

Mottagare
Båtmiljörådets medlemmar,
enligt sändlista

Båtmiljörådet den 18 september

Tid: 10-16

Plats: Sportfiskarnas kursgård Sjölyckan, Göteborg

Närvarande

Fredrik Strömbäck	Sjöfartsverket
Roland Örtengren	Svenska Båtunionen
Bengt Larsson	Västkuststiftelsen
Åsa Kullberg	Svenska kryssarklubben
Lina Petersson	Transportstyrelsen
Mats Eriksson	Sweboat
Markus Lundgren	Sportfiskarna
Helena Martinell	Göteborgs stad - Miljöförvaltningen
Elin Nannstedt	Naturskyddsföreningen
Ellen Bruno	Naturskyddsföreningen
Patric Grund	Svenskt Marintekniskt Forum
Thomas Johansson	Havs- och vattenmyndigheten
Christina Hallström	Havs- och vattenmyndigheten

1. Mötets öppnande, godkännande av agenda

Tilllägg av övriga frågor.

2. Föregående protokoll, se bilaga

Inget att tillstyrka.

3. Bordet runt, aktuellt

Havs- och vattenmyndigheten. Pågående inom Fiskeförvaltningen är införsel av landningsskyldiget, d v s all fisk man får upp ska tas iland. Inom Havsförvaltningen har ett nytt direktiv kommit, havsmiljödirektivet. Åtgärdsprogrammen ska ut på remiss, och vara klart 2015. Inom Havsplaneringen, MSP, kom det ett EU-direktiv i september och nu pågår arbetet med en förordning. Den har två huvudsakliga mål, utveckling och näringsliv, man vill bland annat få kommunerna att arbeta mer aktivt. Arbetet med bidrag och medel

kommer framöver fokusera på finansieringsfrågor, där man ska hjälpa och stödja för att hitta olika vägar. Det blir ingen ökning av svenska pengar nästa år. Naturskyddsföreningen har ansökt om bidrag ur havs- och vattenmiljöanslaget för informationsprojektet *Ren båtbottnen utan gift*. Syftet är att minska användningen av biocidfärger. Målet är att nå ut till båtklubbarnas och båt kommunernas miljöansvariga, enskilda båtägare och sportfiskare, med information om alternativa metoder för att hålla båtbottnar rena samt se till att de är informerade om de uppdaterade riktlinjerna från Havs- och vattenmyndigheten gällande båtbottnentvätt. Projektet är begränsat till Östersjön (öster om Öresund) och insjöar där målning i princip helt kan upphöra. Det sker i samarbete med Svenska Båtunionen, Skärgårdsstiftelsen och Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund och skall pågå till och med mars 2015.

Nytt inom LOVA och med arbetet med revideringen av riktlinjerna för båtbottnentvätt kommer i egna punkter nedan.

Göteborgs kommun, Miljöförvaltningen. Arbetar med tillsynsverksamhet och allmän tillsyn. I Göteborg finns drygt 30 spolplattor som installerats 2008-2011. Nu föreläggs krav på provtagning, och vi tittar på om det går i linje med riktlinjerna för båtbottnentvättning. Vi undersöker hur hamnarna tänkt lösa toatömningsfrågan. De större hamnarna arbetar med handlingsplaner avseende uppsamlingsplatser och förorenade sediment. Kommunerna kollar inte avfallshanteringsplanen, men på hur man hanterar avfallet.

Transportstyrelsen har tömningsförbudet i fokus just nu, men vad händer sedan? Nästa är ren båtbottnen utan gift. Tittar på ett eventuellt samarbete med bland andra Båtorganisationerna, som är intresserade att delta. I regleringsbrevet för nästa år kommer Transportstyrelsen troligen att jobba mer proaktivt och mer för näringen. Nästa vecka är det möte i Kiel med Change projektet, *Changing antifouling practices for leisure boats in the Baltic Sea*. Man börjar med att kartlägga användningen av båtfärger och hur de används i EU. Viktigt att använda denna typ av projekt och resultaten. Hur ska vi nå de utländska båtägarna?

Västkuststiftelsen sköter kompostlatriner i naturhamnar utmed västkusten från Vrångö –Norge. Det arbetet startade på 70-talet, nu finns ett visst behov av uppdatering och renovering. Det kostar mer och mer pengar att bli av med skräpet, så folk lämnar hellre kvar det. Det är ett bekymmer med toalettanläggningar, som anpassats för fritidsbåtarna, men kajaker vill inte använda dem, så det behövs nya toalettanläggningar. Marint skräp, samarbete över länderna.

Danska västkusten tar emot ca två ton marint skräp per km strand och i extremfall 8 ton marint skräp. Har ni koll på om det är fartygsskräp eller från land? Ja, mycket är från vanliga soptunnor. Men ofta kan vi se att det är ex fiskelådor från England. Hur mycket skräp kommer från fritidsfolket? Gbg universitet har tittat på det i Koster där kan man se en viss ökning.

Sportfiskarna är ute i fält och provfiskar mycket nu. Man gör provfisken för Länsstyrelsen i hela Västra Götalands län. Exempelvis avser provfiskena olika typer av undersökningar, som kan vara allt ifrån uppföljning av kalkeffekter, eller inom de nationella övervakningsprogrammen till gyromonitoring, där man tittar på förekomsten av *Gyrodactylus salaris*, en parasit som finns på lax och orsakar sår och sjukdomar om den förekommer i för rikliga mängder på fisken. Miljöövervakningen sker också i detta arbete. Förbundet har fått en ny tillförordnad generalsekreterare, Anders Karlsson i ett och ett halvt år. Ordinarie generalsekreterare Stefan Nyström är tjänsteledig för att arbeta med en statlig utredning. Det finns nu en ny app, Fisknyckeln, med alla fiskarter i alla svenska vatten, tillgänglig för alla.

Sjöfartsverket. Fredrik Strömbäck har tagit över rollen som deltagare i Båtmiljørådet, efter Ulrika Borg. Pågående just nu är ett samarbetsprojekt med Svenskt Marintekniskt Forum. I samarbete med Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap arbetar man med metoder för att sjömäta grunda områden. Klart 2015. Under ytan, har visats på Almedalen och olika mässor. Arbete pågår för att toatömningsstationerna ska komma in i Båtsportkorten, i samarbete med Transportstyrelsen. Vi tittar också på vrak på havsbotten som läcker föroreningar, en pågående studie, hur ska man kunna inspektera dem?

Svenskt Marintekniskt Forum. Patric Grund är ny deltagare i Båtmiljørådet efter Jaqueline som slutat. Pågående är ett samarbetsprojekt mellan, Sjöfartsverket och Svenskt Marintekniskt Forum som avser att utveckla informativa 3D kartor/sjökort i en modern app. Kan båtlivet använda dem? Hur? Vad kan behövas i framtiden? Frågor man ställer inom projektet. Nästa generation kanske vill ha andra typer av sjökort istället för traditionella elektroniska och papperssjökort, där även annan relevant information finns lätt tillgänglig i en app.

Länsstyrelsen, Sjöfartsverket och Chalmers medverkar. Informationen kan vara på olika språk och bestå av exempelvis säsongvariationer, fågelskydd ankringsplatser m.m. Bilderna är bättre än sjökort. Om det inte finns täckning fungerar det ändå? Ja. Problem som uppstått är att Försvaret motsätter sig att släppa

djupdata, men man släpper det mer och mer. Samma problematik finns inom havsplaneringen. Önskar input från Båtmiljörådet, vad är relevant information att lägga in i en sådan App?

Naturskyddsföreningen har många medlemmar och många kretsar. Det är stort fokus just nu på båtfärger och tvåtaktare. Föreningen arbetar för att få mer projekt och finansiering av projekt. De som värnar om strandskyddet tycker att båtlivet tar stor plats, att det blir fler och fler båtar. Det är ett högt tryck på västkusten.

Sweboat arbetar nu med att hitta ersättare till Peter som går över till Båttunionen. Ska slutföra egenkontroll, som på alla områden. Hur ska tillsyn ske, däribland spolplattor, reningsverk, sjösättning med mera. Har tittat på återvinningssystem för båtskrotningsprojektet och har hittat 35 platser där man kan skrota, nu ska båtarna provskrotas. Stena recycling har anläggningar där återvinning sker. Kan Stena sälja olika återvunna delar? Ja, vi måste ha en prislista den 1 juni 2015. Havs- och vattenmyndigheten medfinansierar projektet tillsammans med Tillväxtverket. Systemet kommer sedan drivas av någon av Sweboats medlemsföretag. Vi räknar med en volym 1000-2000 båtar första året. Finns det en politisk drivkraft? Ja, vi har lobbats, alla tycker det bra. Ingen vill dock subventionera båtskrotning.

Svenska Kryssarklubben. Hur ska vi som organisation nå politiken? Vi arbetar utifrån miljöproblematiken, och vill hitta giftfria färger som fungerar. Förra året bildades en ny nämnd, Miljönämnden. Lennart avgick som ordförande i miljönämnden men arbete pågår för att åter ta upp detta. Vi har många utländska medlemmar som vi har ett bra samarbete med.

Svenska Båttunionen. Miljökommittén har kommit igång igen efter miljökonferensen i mars. Kommittén håller ett internetmöte i månaden med uppehåll för sommarmånaderna där man planerar och diskuterar aktuella frågor. Vi har hållit beredskap och samlat in underlag för att som utlovat samarbeta kring revideringen av riktlinjerna. Ett mål för verksamheten är rådgivning till förbund och klubbar och vi har varit ute på några möten och svarar på förfrågningar per telefon och mejl. För att få fram bättre kunskapsunderlag för rådgivningen planerar vi att genomföra litteratursammanställningar och ett antal examensarbeten vid lämpliga institutioner. Vi följer utvecklingen inom relevant forskning med stort intresse. Vi har samlat evidens som stöd för att kravet på steg-2 rening ska tas bort från riktlinjerna. Trots all information finns det en stor osäkerhet om miljöfrågorna i klubbarna. Det beror till stor del på osäkerheten kring den skilda hanteringen av miljöfrågorna inom kommunernas miljöenheter. Det

finns ändå en tydlig villighet att följa bestämmelser och anvisningar men man är på många håll ganska rådvill. På SBU:s miljökonferens arbetar vi för en attitydpåverkan men det är svårt. Vi förespråkar en bra dialog med kommunerna.

Miljösidorna på SBU:s hemsida behöver uppdateras och arbetet med det har påbörjats. Osäkerheten kring Båtunionens verksamhet - inklusive Miljökommitténs - undanröjdes vid Båtriksdagen i Jönköping 5-6 april i och med att avgiften per medlem kunde höjas och en starkare budget antas. Utnämning av miljöbästa båt skjuts fortsatt på framtiden. Miljökommittén beklagar nedläggningen av Batmiljo.se som vi sett som en värdefull tillgång värd att stödja.

Planering av nästa års medverkan på mässorna och miljökonferens pågår. Sista numret för året (nr 6) av SBU:s tidning Båtliv kommer att bli ett miljönummer.

Från SBU:s sida och vad vi förstår också från de övriga båtorganisationernas i Sjösportens samarbetsdelegation är vi förtretade över att HaV presenterar förslag till reviderade riktlinjer för båtbottentvättar utan att det utlovade samrådet i utformningen kommit tillstånd. Samrådet utlovades vid SSD:s möte med HaV den 25 februari. Vi menar också att förslaget mycket väl kan diskuteras i Båtmiljörådet, men att synpunkter efter inbjudan måste få lämnas enligt en mer officiell väg av flera skäl.

Slutligen kan jag nämna att man allmänt anser att båtlivets miljöfrågor är mycket viktiga och att man vill göra sitt bästa för att värna om miljön, men att man inom våra ideella organisationer har svårt att få fram personer som vill arbeta med miljöfrågorna och lägga ner den tid och kraft som behövs.

4. Toatömningsförbudet-aktuellt

Börjat få en klarare blick på hur tillsyn ska ske. Man kommer inte att utföra tillsyn på båtarna om de släpper ut, det gör polis och kustbevakning i samband med annan tillsyn. Transportstyrelsens tillsyn på hamnarna kommer att ske via en riskbaserad papperstillsyn och inte ngn årlig kontroll. Vi tittar inte på alla utan de som vi vet inte fungerar. Det kommer att bli ett rapporteringssystem där vi får indikationer från bla båtägarna på om det inte fungerar. Vi inspekterar, sedan ålägger man hamnen att åtgärda, de får en viss tid på sig och om det inte sker kommer de sedan få böter. Böterna ska vara mer kännbara än om det gjorts rätt från början. 2013 kom ett nytt fritidsbåtdirektiv, i det nya direktivet som kom 28 december står att om det på nybyggda

båtar finns toalett ska det finnas tank som enbart går att tömma till land via däckanslutning, alternativt kan man ha ett ”Water treatment system” som renar toalettavfallet och då får det släppas ut. Alternativet med rening ombord kommer vara en möjlighet för alla båtägare och inte bara för nya båtar. Transportstyrelsen arbetar med att ta fram vilka gränser som ska gälla för godkänd rening av fosfor och kväve, samt bidra vid framtagandet av den nya standarden för detta. Man kommer att underlätta för fritidsbåtshamnar att upprätta en avfallshanteringsplan genom en mall på webben. Tillsyn kommer att ske för fritidsbåtshamnar, inte naturhamnar. Gästhamnar ingår.

5. LOVA- omarbetad förordning

I Förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA-förordningen) har smärre justeringar gjorts. Framför allt i 2 §, men även i 14 § där ett syftningsfel korrigerats. Dessa ändringar träder i kraft från och med 1 oktober 2014.

2§/Träder i kraft I:2014-10-01/ Stöd får ges till vattenvårdsprojekt i de delar som avser

1. framtagande av planer för och genomförande av sådana kostnadseffektiva åtgärder som bidrar till minskade mängder av fosfor eller kväve i Östersjön eller Västerhavet,
2. åtgärder för hantering av fritidsbåtsbottnar som syftar till att minimera spridning av miljöfarliga ämnen till vattenmiljön, eller
3. uppföljning och utvärdering av genomförda åtgärder enligt 1 och 2. Förordning (2014:1060).

Justeringen har gjorts i syfte att ta bort punkten som avser bidrag för installation av toatömningsystem för fritidsbåtar, i och med kommande lagkrav 2015. Syftet har också varit att öppna upp och främja för möjligheten att få bidrag för andra åtgärder avseende ren båtbottnen med syftet att bidra till minskad belastning av farliga ämnen till havsmiljön.

6. Revidering av riktlinjer för båtbottentvätt

Riktlinjerna har genomgått en mindre revidering med syftet att förstärka delar som ansetts otydliga. Det har inkommit mycket synpunkter på att riktlinjerna till vissa delar är otydliga och att det finns ett behov av att ytterligare stärka upp vissa delar. Mot bakgrund av dessa synpunkter har Havs- och vattenmyndigheten

sett över riktlinjerna för båtbotentvätt som kom ut 2012 och delar av dem har förstärkts och förtydligats. Revideringen innebär inga principiella förändringar av tidigare rekommendationer.

Båtmiljörådet har ombetts komma med synpunkter på lagt förslag. Initialt har Transportstyrelsen, SBU och Naturskyddsföreningen kommit med synpunkter. Diskussion om att det har varit för kort tid för samverkan kring riktlinjerna där inte alla har hunnit komma med sina synpunkter. Det beslutades därför att Båtmiljörådet ska få mer tid för att komma med synpunkter på lagt förslag. SBU och SXX önskar två månader handläggning för att hinna komma med synpunkter, vilket är ok med HaV. Förslaget skickas åter ut till rådets deltagare.

Havs- och vattenmyndigheten har också haft en diskussion med Naturvårdsverket kring HaVs roll i tillsynsvägledning på ett område som myndigheten inte har ansvar för. Ansvarförhållandena är otydliga därför är en samverkan med Naturvårdsverket i denna fråga önskvärd.

Det förtydligas att riktlinjerna inte är krav eller regler som Havs- och vattenmyndigheten ställer, utan rekommendationer. Kommunerna är självbestämmande och de förelägger om vilka åtgärder som ska till i fritidsbåtshamnarna för att uppnå god status i vattenmiljön.

7. Vattenskoteruppdraget-aktuell status

Regeringen har gett Näringsdepartementet i uppdrag att undersöka hur ett enklare krav på utbildning och förarbevis för vattenskotrar skulle kunna utformas. Samråd ska ske med branschaktörer (förare/ägare av vattenskotter och vattenskotterbranschen, t.ex. försäljning och uthyrning) och med kontrollerande och reglerande myndigheter som Transportstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Länsstyrelser, Kustbevakningen, Rikspolisstyrelsen m.fl. Utifrån utredningens slutsatser ska utredaren formulera ett författnings-förslag till införandet en obligatorisk utbildning och ett förarbevis för att få framföra vattenskotter. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2014.

8. Båtmiljörådets Miljöguide-aktuell status

Lina efterslyser Båtmiljörådets synpunkter på den lilla miljöguiden som arbetades fram under året. Den skickas ut till samtliga för återkoppling till Lina senast den 15 oktober.

9. BMR:s 12 punkters miljöprogram-aktuell status

Behöver revideras och ses över. Mats föreslog att alla ser över sin/sina punkter och återkommer med vad som är nytt.

10. Båtmässor 2015

HaV kommer inte ta inget huvudansvar för båtmässor, men kommer däremot medverka på båtmässorna 2015.

11. Förslag byte av ordförandeskap

Havs- och vattenmyndigheten föreslår att Transportstyrelsen tar över ordförandeskapet. Transportstyrelsen har tackat ja.

12. Tvådagarsmöte till våren

Förslagsvis tvådagars möte på Arkö under våren.

13. Övriga frågor

-Vinterförvaring av fritidsbåtar

Är det mer lönsamt miljömässigt att låta sin båt ligga i vattnet över vintern än att ta upp den på land och slipa och bottenmåla? Ingen har utrett frågan.

- Goda exempel

HaV påminner om att skicka in Goda exempel från runt om i landet på olika lösningar för ren båtbottnen. Vi vill gärna synliggöra Goda exempel på webben i syfte att utbyta kunskap, lösningar på ny teknik och andra alternativ än att bottenmåla. Bifoga gärna kontaktuppgifter till en kontaktperson och eventuella bilder som i så fall ska vara godkända att publicera.

-Oljeutsläpp från båtar. Transportstyrelsen arbetar med frågan under våren.

14. Nästa möte

Nästa Båtmiljöråd kommer att ske under båtmässan i Älvsjö den 6 mars 2015.